

Takva

EN
HAYIRLI
AZIK
Takva

Şubat 2025
50. Sayı

İslam'da Feminizmin yeri

Bilal Özbuğday

İslam'da
Feminizmin Yeri
Bilal Özbuğday

04

Kur'an
Perspektifinden Buğday
Ayşe Ebrar

10

İmtihan Dünyasında
Afiyetin Değeri
Burak Gültepe

16

23

Tebbet Suresinden
Dersler
Salih Bağırçan

Nasihatımız Var

Hataları Düzeltin, İyiliği
Emredin, Kötülükten Alıkoyun
Yoksa Helak Olursunuz!
Muhammed Fırat

28

32

Sanal Asistanlar
Ve Sesli Yardımcılar
Burak Eryılmaz

35

Ayın Kitabı

Yoldaki İşaretler
Seyyid Kutub

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e (sav) olsun.

Allah Azze ve Celle İslam dinini tamamlamış ve onda eksik hiç bir nokta bırakmamıştır. Bir Müslüman duruşunu, tavrını, ahlakını vb. bir çok meseleyi İslam dininden öğrenir. Böylelikle de cahiliye de takınmış olduğu alışkanlıkları ve düşüncelerini terk etmiş olur. Fakat bugün biz müslümanların ne yazık ki terk edemediği, İslam nazarıyla bakmadığı eksikliklerimiz bulunmaktadır. Feminizm ideolojisi de bunlardan bir tanesidir. Bir Müslüman'ın Feminizm'e karşı tutum ve davranışı nasıl olmalıdır? Bu ayki yazımızda bu konuya değindik.

Dünya imtihan yurdudur. İnsan sürekli bir imtihan içerisinde. Bunun sonucunda ya kazanacak ya da kaybedenlerden olacaktır. Önemli olan geçirilen bu süreçte bakış açımız ve bize verilen nimetlere ne kadar şükredip etmediğimizdir. Yalnızca başımıza bir musibet geldiğinde farkına varıp değerini anladığımız "afiyet" aslında ne kadar da nankörleştığımız bir meseledir. Yazarımız bu ay "İmtihan Dünyasında Afiyetin Değeri" başlığı altında bize bunun önemini anlatmaktadır...

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız ümidiyle...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editör

Takva

İslam'da Feminizmin Yeri

Bilal Özbuğday

Allah azze ve celle İslam şeriatını bizlere bir bütün olarak indirmiştir. İslam kendisine teslim olan kimsenin hayatını tamamen kuşatmaktır. Çünkü İslam dininde Allah azze ve cellenin eksik bıraktığı bir husus kesinlikle olmamıştır.

Kendisini bu dine teslim eden kimse de İslama bir açık büfe misali yaklaşamaz. İsteddiği şeyleri İslamdan alıp bazı arzu etmediklerini ise İslamın dışındaki ideolojilerden, nefsinden, örf ve adetinden alamaz. İslamın bir insana baştan aşağı tesir etmesi ve onu kuşatması zorunludur.

Ancak ne yazık ki biz Müslümanlar cahiliyeyi tamamen terk ederek İslam dinine girmiyoruz. İslam bizim sadece dış görüşlerimizi ve bazı dünya görüşlerimizi değiştirmektedir. Bundan daha fazlasına ise bu dine müntesip olduğunu iddia eden bizler müsaade etmemekteyiz.

Bizler birçok şeyimizi cahiliyeden almaya devam etmekteyiz. İnsani diyaloglarımızı, madde ile olan ilişkilerimizi, karı koca ilişkilerimizi neredeyse tamamı ile cahiliyeden almaktayız. Bunlara birkaç örnek vermek mümkündür. Örneğin; bizlerin madde ile olan ilişkisi bizlerin ne olursa olsun sürekli kazanma ve nereden olduğuna bakmaksızın kâr etmesi üzerine kuruludur. Bu ise bizi aslında kapitalistleştirmektedir. Bizden çıkan her kuruş zarar, bize nereden gelirse gelsin cebimize giren her kuruş ise kârdır gözü ile olaylara bakmaktayız. Madde ile olan ilişkimiz bundan ibaret, anlayış budur. Ancak İslam bize bu anlayışı sunmamaktadır. İslam bize maddeperest olmamamızı öğütlemektedir. Yediğin, içtiğin, giyip eskittiğin, infak ettiğin senindir. Gerisi senin değil öldükten sonra mirasçılarındır. İşte bu ise bir başka anlayıştır.

Ya da bir başka örnek ise bizlerin insan ilişkilerinin menfaate dayanması ya da insanlara zahirlerine göre muamele etmemizdir. Hâlbuki nice insanlar vardır ki Allah katındaki değerlerine rağmen toplum ve insanlar tarafından değer görmemektedir. Çünkü İslamın dışındaki anlayışlar bizlere sürekli maddeci bir tutum ile insanları değerlendirmeyi öğretmiştir. Bir insan zengin ise parası çok ise dinlenmeye ve değer görmeye layık, parasız, pulsuz ise sözü parası kadar dinlenir olmalıdır. Bu yaklaşımı bize elbette İslam vermemektedir. Biz bu öğretiyi başka kaynaklardan beslenerek elde etmekteyiz.

Ya da karı koca ilişkilerinde dengeyi yakalayamayışımız da buna örnektir. Bizler ya kadının kocasına göstermesi gereken hususları göstermeyen ya da kocasının karısı hakkında üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeyen insanlar olmuşuz.

Önceden kadınlar daha fazla ezilmekte, kendilerine bir köle gibi davranılmakta idi. Bu yanlış örften adetten insanlara dolayısıyla da Müslümanlara sirayet etmiş bir husus idi. Şimdiler de ise daha yaygın şekilde kadınların kocalarına eziyet ve zulmettiği durumlar meydana geldi. Hiç şüphesiz kadınlar bu düşüncelerini, yaklaşım tarzlarını Feminizm gibi İslam dışı bir sistemin pohpohlaması ile inşa etmektedirler. İşin garibi ise müslüman kadınlar da toplumdaki bu yaygın düşünceden kötü anlamda etkilenmektedirler. Sonuç olarak, biraz İslamdan kaynaklı biraz feminizmden kaynaklı karışık bir anlayış ortaya çıkmaktadır. Cilbabı, peçesi, hicabı ile kadının oto-ritesini, kadının söz sahipliğini savunan ve benimseyen bir anlayış...

Cahiliyenin bize etki ettiği hususlardan birisi de aile yapımız ve kadınların kocalarına nasıl muamele edeceği hususudur. Allah azze ve celle kadına kocasını temelde itaati emretmiştir. Kadın kocasını dinlemek, ona itaat etmek ve ondan izinsiz bir şey yapmamak zorundadır. Bu asıl olandır. Kocasının vermiş olduğu genel ya da özel izinler ise bunun zımında değerlendirilir. Ancak bugün evliliklerimizde ne yazık ki bu gözetilmez olmuştur. İslamın kadınları kocalarına itaat etmez, ev ortamında onların otoritelerini yok sayar olmuşlardır. Bu cahiliyenin kadınlarında dahi yadırganır bir durum iken İslamın kadınların da daha yadırganır hâl olmalıdır. Çünkü tevhid davetinin özü, kişinin İslamın öğretilerine boyun eğmesi ve onu içselleştirmesinden geçmektedir.

Kadının bir birey olması, fikirlerini ifade etmesi, bir takım isteklerinin olması, bunları talep etmesi gibi hususların tamamı kocasının izni, itaati ve otoritesinin zımında bir husustur. İhtilaf söz konusu olduğu andan itibaren söz kocadadır. Fikirleri, bir şeyin olumlu ya da olumsuz değerlendirilmesi gibi hususların hepsi kocanın iznine tabidir. Ancak İslamın evlerinde şu anda durum iki özerk yapının bulunmasından ibaret olmuştur. Kadın ayrı bir güç ve otorite, erkek ayrı bir güç ve otorite olmuştur. Hatta cahiliyenin öğretilerinin bizleri tamamen kuşatmasından, feminizm rüzgârlarının toplumumuzda esintileri kadınlarımızı evlerimizde tek güç haline dahi getirmiştir. Kocasından izin alır, kocası kadına itaat eder hale gelmiştir. Bu diziler ile, filmler ile, sosyal medya fenomenleri ile, televizyonlar ile, bakanlıklar ile, iktidar vesilesiyle ileilmek ilmek topluma işlenmiştir. Bunun kötü esintileri ise biz Müslümanlara da yansımıştır.

Elbette bu söylediklerimiz kadını yok saymak, onu köleleştirmek, onu bir eşya gibi kullanmak manasını taşımamaktadır. Ancak biz İslamın sınırları ile olayları değerlendiririz. İnsanın, eşyanın ve ilişkilerin ayarı bozulduğunda asla döneriz. Fabrika ayarları bizler için belirleyicidir. Fabrika ayarları ise bizim için şeriatın belirlediği hususlardır.

Ancak şu anda itaat etmek, izin istemek, kocasının sözünden çıkmamak bir kadın için bir eziklik gibi algılanmaktadır. İşte bu algı belli bir noktadan sonra asıl kabul edilmekte kadınlar ufak ihtilaflardan dahi kimin sözünün geçeceği konusunda tereddüt eder olmuşlardır. Basit bir örnek verecek olsak ihtilaf halinde evde çocuklar ne izleyebilirler ne izleyemezler? Ya da yemek olarak ne yenilir ne yenilmez gibi basit sorulara dahi İslamın kadınları kocamızın isteği ne ise odur diyemez hale gelmişlerdir.

Özellikle ablaların içinde söz sahibi olan ilim ehli ve davetçi olan ablalarımız ise bu konuda daha dikkatli olmaları gerekir. Çünkü dışarıda abla, davetçi, hoca olarak sorumlulukları vardır. Evlerin içinde ise bir anne ve bir kadın olarak sorumlulukları vardır. Dışarıda emretme yetkileri olanlar evlerinin içinde işitip itaat ile memurdurlar.

Bir neslin yetişmesi için kadının durumu gerçekten çok önemlidir. Çünkü bir erkek çocuğu rol model olarak babasını, kız çocuğu ise annesini görmektedir. Kadınlarımızın cahiliyeden etkilenmelerinin neticesi bir nesil sonrasında kızlarımızın da daha şiddetli bir şekilde etkilenmeleri söz konusudur. Çünkü bozulma nesillerin değişmesi ile değişerek ve hızlı bir şekilde büyüyerek devam etmektedir.

Genelde fikir akımları etki tepki ile ortaya çıkmaktadır. Kadının öncesinde sürekli ezilmesi, yok sayılması, köle gibi muamele edilmesi sebebiyle özetle şeriatın kadını konumlandığı yerin dışında muamele edilmesiyle ortaya kadının hakkını savunduğunu iddia eden, kadının erkek ile eşit olduğunu, kadınların kendi ayakları üzerinde durması gerektiği, özgür olduğu ve bir erkek gibi fikir beyan etme hakkına sahip olduğu akımı ortaya çıkmıştır. Bu akımın ismi Feminizmdir.

Feminizm, 18. yüzyılda Fransa'da filozoflar ve kadın yazarlarca ortaya atılan ve savunulan, daha sonraki yüzyıllarda her toplumda yandaş bulan, kadının siyasal ve toplumsal haklar bakımından erkekle eşit olması gerektiğini öne süren ve bunu gerçekleştirilmeye çalışan akımdır.

Ancak şu da göz ardı edilmemelidir ki erkek ile kadının eşit olması da mümkün değildir. Aslında bu bir nevi pozitif ayrımcılıktır. Kadının işine gelen hususlarda erkekler ile eşittir. Ancak onun zarar göreceği hususlarda onun eşit olması düşünülemez.

Rabbimiz ise eşitlik ile alâkalı ise şöyle buyurmaktadır;

وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ
عَلَيْهِنَ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Kadınların, yükümlülükleri kadar meşru hakları vardır. Yalnız erkeklerin kadınlar üzerinde bir derece farkı vardır. Allah, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”¹

Bizler Müslümanlar içerisinde ortaya çıkan bu problemi niçin İslami Feminizm diye isimlendirdik. Çünkü Müslüman kadınlar İslamın dışındaki tüm sistemleri ve ideolojileri reddetmiş olmalarına rağmen, peçeleri, hicapları ve eldivenleri ile kafa ve zihniyet olarak kadının kocası ile söz ve fikir noktasında eşit olacağını hatta daha da ileri giderek tek söz sahibi olacağını savunmakta olmalarından kaynaklıdır.

İslam insan fıtratlarına en uygun dindir. Kadının fıtratında bir otorite tarafından yönetilmek, erkeğin fıtratında ise söz sahibi olmak vardır. Bu din fıtratlara uygundur. Fıtratlar bozulduğunda ise insan bozulmakta, insan bozulunca ise tüm düzen bozulmaktadır.

Allah azze ve celle şöyle buyurmaktadır;

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ
النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ
الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

“Hakka yönelen bir kimse olarak yüzünü dine çevir. Allah'ın insanları üzerinde yarattığı fıtrata sımsıkı tutun. Allah'ın yaratmasında hiçbir değiştirme yoktur. İşte bu dosdoğru dindir. Fakat insanların çoğu bilmezler.”²

Dolayısıyla Müslüman kadınların kocalarına karşı sorumluluklarını bilmeleri ve yerine getirmeleri gerekmektedir.

¹ (2/Bakara 228)

² (30/Rum 30)

Allah azze ve celle şöyle buyurmaktadır;

الرَّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ
عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ
قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي
تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي
الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا
عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا

"Erkekler, kadınların koruyup kollayıcılarıdır. Çünkü Allah, insanların kimini kiminden üstün kılmıştır. Bir de erkekler kendi mallarından harcamakta (ve ailenin geçimini sağlamakta)dırlar. İyi kadınlar, itaatkârdırlar. Allah'ın (kendilerini) koruması sayesinde onlar da gaybı korurlar. (Evlilik yükümlülüklerini reddederek) başkaldırdıklarını gördüğünüz kadınlara öğüt verin, onları yataklarında yalnız bırakın. (Bunlar fayda vermez de mecbur kalırsanız) onları (hafifçe) dövün. Eğer itaat ederlerse, artık onların aleyhine başka bir yol aramayın. Şüphesiz Allah, çok yücedir, çok büyüktür."³

Başlıca yapmaları gereken ise kocalarına itaat etmeleri, kocalarından izinsiz hareket etmemeleri ve onların sözünden çıkmamalarıdır.

Abdullah İbn Ömer'den (ranh) şöyle dediği nakledilmiştir: "Bir kadın Allah'ın elçisine gelerek "Ey Allah'ın Rasulü! Kocanın karısı üzerindeki hakkı nedir?" diye sordu. O da; **"Kadının, kocasının evinden ondan izinsiz çıkmamasıdır"** dedi. "Çıkarsa ne olur?" sorusuna Rasulullah (sav) **"Allah, rahmet ve gazap melekleri, bu kadına tövbe edinceye veya evine dönünceye kadar lanet eder."** dedi.⁴

³ (4/Nisa 34)
⁴ (Ebu Davud)

Yine kadının birtakım sorumlulukları vardır. Kocasından izinsiz dışarı çıkmaması, izin vermediği kişileri evine almaması onun sorumluluklarındandır. Nafile oruç tutarken izin alması, kocası yatağına davet ettiğinde ise onu reddetmemesi gerekir.

لَا يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ
وَلَا تَأْذُنُ فِي بَيْتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ

"Bir kadın kocası yanında iken onun izni olmadan oruç tutamaz. Kocasının izni olmadan bir kimseyi evine alamaz."⁵

Koca, eşinin görüşüp görüşemeyeceği kişi veya aileleri belirleme hakkına sahiptir. Kocasından izinsiz çıkabileceği zaruri durumlar dışında kadın izinsiz olarak evden çıkmamalıdır. Ancak eşlerin birbirine güveni tam olur ve aile çevresi güvenilir durumda bulunursa, koca bu konuda eşine serbestlik de verebilir. Koca, haklı bir nedene dayanarak karısının mes-cide veya başka yere çıkmasını yasaklarsa kadının buna uyması gerekir.

Müslüman kadınlara düşen şey toplumdan ya da mümin olmayan kadınlardan esinlenerek evliliklerinde sergiledikleri cahili tavırları bir kenara bırakarak İslamın kendilerine yüklediği sorumluluğu yerine getirmektir.

Evlilikleri temelde ayakta tutan husus kadının ahlakı ve kocasına olan itaatidir. Asıl itibariyle kadının sorumluluklarının nerede ise tamamında kocasına itaat yatmaktadır.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır; **"Kadın beş vakit namazını kıldığında, orucunu tuttuğunda, namusunu koruduğunda ve kocasına itaat ettiğinde kendisine 'Hangi kapıdan istiyor isen o kapıdan cennete gir.' denilir."**⁶

⁵ (Buhari, Müslim)
⁶ (Ahmed bin Hanbel)

Yine Rabbimiz peygamber eşlerinin üzerinden, analarımızın üzerinden mümin kadınlara başka emirler de vermektedir ki o da sözü cilveli söylememek ve eski cahiliyede olduğu gibi açılıp saçılmamak ve evlerde oturmayı tercih etmektir.

Allah azze ve celle şöyle buyurmaktadır;

"Ey Peygamber'in hanımları! Siz, kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz. Eğer Allah'a karşı gelmekten sakınıyorsanız (erkeklerle konuşurken) sözü yumuşak bir eda ile söylemeyin ki kalbinde hastalık (kötü niyet) olan kimse ümide kapılmasın. Güzel (ve doğru) söz söyleyin.

Evlerinizde oturun. Önceki cahiliye dönemi kadınlarının açılıp saçıldığı gibi siz de açılıp saçılmayın. Namazı kılın, zekâtı verin. Allah'a ve Resûlüne itaat edin. Ey Peygamberin ev halkı! Allah, sizden ancak günah kirini gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."⁷

Müminlerin analarına indirilen bu ayetler ve bu emirler onların takvası, hassasiyetleri düşünüldüğünde bizim zamanımızdaki mümineler için daha elzem olan hususlardandır. İnsanların takvası ve imanı daha zirvede olduğu bir zamanda, fuhşiyatın bu kadar yayılmadığı bir zamanda bile Allah azze ve celle kadınların korunması, iffetlerin korunması için bu tür emirler indirmiş iken günümüzde imanlarımız eskimiş, kalplerimiz hastalanmış, fık, fucür, fuhşiyat bu kadar yayılmışken durumumuz niceedir.

Rabbim bizlere ve ehlimize tam bir İslamî şuur versin ve bizleri İslam dışı tüm sistemlerin etkilerinden korusun. Amin

Selam ve dua ile...

⁷ (33/Ahzab 32-33)

Takva

Kur'an Perspektifinden Buğday

Ayşe Ebrar

Kur'an-ı Kerim'in asıl gönderiliş gayesi, sadece fenni, tarihi vb. bilgiler vermek değildir. Zira Allah (cc), Kur'an-ı Kerim'de yeryüzündeki kevni ayetlerden, kendi varlığını, birliğini, gücünü ve kudretini kullarına göstermek amacıyla bahsetmiştir. Bu kapsamda, insanların dikkatini ve yönünü, kendisine iman ederek sadece ona kulluk etmeleri ve böylece ebedi hayata ulaşmalarını sağlayacak bir yaşam tarzına çekmeyi hedeflemiştir.

Rabbimizin Kur'an-ı Kerim'de bahsettiği her ayetin birçok anlamı olup, her bir ayet, her çağa ve zamana hitap eden işaretler içermektedir. Bunun yanı sıra, her ayetinde nice hikmetler bildiren Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de her şeye değerine uygun bir makam vermiştir.

Pek çok ilmi ilke ve kanundan açık bir şekilde bahseden Kur'an-ı Kerim, çoğu insanın temel gıdası hükmünde olan tahıllara da dikkat çekmiştir. Bu bağlamda, kevni ayetlerin oluşumu üzerinden kullarını hayra teşvik edici örnekler sunmuş, soyut bilgileri somutlaştırarak insanlara açıklamıştır.

Ayrıca Rabbimiz, kullarının kendisi için yaptıkları birçok ibadetin mükâfatını dünyada somut şekilde görememelerinin, onları Allah rızası için hayır yapma konusunda tembelleştirebileceğini bildiği için, bilip gördükleri somut şeyler üzerinden açık örnekler getirmiştir. Bu şekilde, alacakları mükâfatları göz önüne sererek onları hayır işlemeye teşvik etmiştir.

Mümin kulların hayra teşvik edildiği ayetlerden biri de Bakara Suresi'nin 261. ayetidir. Bu ayet, tahıl bitkilerinin verim açısından ileri sınırlarını belirleyen ve "bire yedi yüz" gibi bir hedefi işaret eden bir örnekten bahsetmektedir:

"Mallarını Allah yolunda infak edenlerin misali, yedi başak vermiş ve her bir başakta yüz tane bulunan tohumun misali gibidir. Allah dilediğine (amelinin karşılığını) kat kat artırır. Allah (ihsanı ve lütfu bütün varlığı kuşatacak kadar geniş olan) Vâsi', (her şeyi bilen) Alîm'dir."¹

Yeryüzünde insanoğlunun gıda maddesi olarak faydalanabileceği yaklaşık 50.000 bitki türü bulunmaktadır. Bununla birlikte, dünya enerji ihtiyacının %60'ı buğday, mısır ve çeltik türlerinin oluşturduğu tahıl mahsullerinden sağlanmaktadır. Öte yandan, dünya nüfusunun enerji ihtiyacının %20'si ve tahıl kökenli proteinin %40'ı buğdaydan temin edilmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de geçen habbe kelimesi, tohum anlamına gelir. Kısaca, ürünü tohum olarak ekilen her türlü bitki için kullanılır. Yani bu bitkinin hem tohumu hem de meyvesi olması gerekir. Meyvesi aynı zamanda tohumu olmaya aday her bitki, hububattır. Habbe kelimesinin çoğulu olan hububat, nohut, mercimek, buğday, arpa, çavdar gibi tüm tahılları kapsar. İşte bu türlerin her biri birer habbedir.

Ayette bitki türü açıkça belirtilmemiştir. Ancak insanların yakından tanıdığı ve temel gıda maddesi olarak kullanılan buğday, arpa ve çavdar gibi tahıllardan dane diye bahsedilmesi, Kur'an'ın cevamiu'l-kelim (bir kelimeyle birçok anlamı ifade edebilme) özelliğini göstermektedir. Bu bitkiler morfolojik² olarak ayette belirtilen anlamlara uygun şekilde, kardeşlenme ve başak yapıları itibarıyla ortak özellikler taşımaktadır.

¹ (2/Bakara, 261)

² (Biyolojide morfoloji (ya da biçimbilim), canlıların yapı ve biçimini inceleyen ve özel fiziksel özelliklerini araştıran bilim dalıdır. Morfoloji, canlıların organları gibi iç bölümlerinin biçimlerinin incelemek kadar canlıların diğer özelliklerini (renk, şekil, doku, yapı) de inceler.)

"Yüce Allah'ın: 'Tek bir tohum gibidir' ayetinde geçen ve 'tohum' diye çevrilen حَبَّة (habbe) kelimesi, Âdemoğlunun ektiği ve gıda olarak kullandığı her bir tane için bir cins isimdir. Bu tanelerin en ünlüsü ise buğdaydır. Bu nedenle حَبَّة ile çoğunlukla buğday kastedilmiştir."³

Fahrettin Razi, bu ayetten maksadın şu olduğunu ifade etmiştir: "Daha çok elde etmeyi ve kazancı arzu eden bir insan, tek bir tohum ektiğinde bunun kendisine yedi yüz tane vereceğini bilirse, bunu yapmaması ya da bu konuda ihmalkâr davranması yakışık almaz. İşte aynı şekilde, ahirette Allah katında mükâfat isteyen bir kimse de, verdiği ve yaptığı tek bir şeye karşılık on, yüz ya da yedi yüz mislini alacağını bildiğinde, bunu mutlaka yapmalıdır. İster bu özellikte bir başak bu dünyada mevcut olsun, ister olmasın, bu anlamın makul ve mantıklı olduğu açıktır. Ayrıca Cavirus cinsi tohumun başağında bu özelliğin görüldüğü de belirtilmiştir."⁴

Bu ayet, insanların vicdanına dokunarak onları hayra teşvik etmekte ve sadaka vermeye yönlendirmektedir. Gerçekten de sadaka veren kişi aslında malından eksiltmez; aksine, verdiği mal çoğalır ve sadakanın sevabı katlanarak artar.

Sadaka tohumu ve onun verdiği hasılatın coşturduğu hayır duyguları, insanların ellerindeki az malı vererek kar elde etmelerini teşvik eder. Ahiret gününde Allah'ın vereceği ecir ve cennete inanan kullar, sadaka verme coşkusuyla dolup taşar ve bu coşku, onları hayra sevk eder.

Elmalılı M. Hamdi Yazır, bu ayet hakkında şöyle der: "Müminler, bir taneyi bile küçük görmemeli ve Allah'tan hiçbir şeyi kıskanmamalıdır. Eğer bir kişi, 'Elimde bir tane var; toprağa atarsam bu da gider,' diye düşünürse ne kazanır? Hiç değil mi? Öyleyse Allah'ın hikmet düzenine dikkat etmeli ve sahip olduklarını Allah yolunda harcamaktan çekinmemelidir. Hikmetin düzeni ve dirilmenin sırrı olmasaydı, o bir tane çürüyüp giderdi; ne filiz verir ne de başak. Bu süreçlerin her bir anında ilahi izzet hükmünü göstermekle birlikte, daha çok ilahi hikmet ortaya çıkar. İşte kulların fiilleri de böyledir. Bu nedenle insanın ekme fiili, bir tane sebebiyle Allah'ın hikmetiyle yüzlerce taneye bürünür. Allah yolunda yapılan infaklar da ahirette böyle büyük bir karşılıkla karşımıza çıkacak ve terazide yerini alacaktır."⁵

Bu ayetten, yapılan iyiliklerin toprağa atılan bir buğday tanesi gibi çoğalacağı sonucunu çıkarıyoruz. Üstelik bir iyiliğe verilen 700 sevap yalnızca alt sınırdır; ayette Allah'ın dilediği takdirde bundan çok daha fazlasını vereceği belirtilmektedir.

Topraktan bir kök çıkar ve bu kök çatallanarak yedi başak oluşturur. Her bir başağın içinde gizlenmiş yüz tane bulunur. Hatta bir tanenin, Allah'ın izniyle, bundan daha fazla ürün vermesi de mümkündür. Çünkü Allah, geniş rahmeti ve ihsanı ile kullarına asla daralmayan, tükenmeyen ikramlarda bulunur. O, her şeyi bilendir; kullarının kalplerinde gizli olan niyet ve düşünceleri bilir ve buna göre kat kat daha fazlasını verir. İşte müminin Allah yolunda verdiği sadakanın durumu da bunun gibidir.

³ (Kurtubî, el-Câmi li-Ahkâmî'l-Kur'ân)

⁴ (bkz. Razi, Mefatih, ilgili ayetin tefsiri)

⁵ (Elmalılı M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, c.2, s.212)

Sadaka, yalnızca küçük yardımlardan ibaret değildir; kişinin sadakat testinden geçmesidir. Yeryüzünde "Allah'ı mı yoksa malını mı daha çok seviyorsun?" diye sorulduğunda, herkes elbette Allah'ı sevdiğini söyleyecektir. Ancak, Allah rızası için malını bağışlaması istendiğinde, bazıları tereddüt eder. Allah'ın emri üzerine bu yardımı yapan kişi ise sadık bir kul olur. Gerçekten Allah'ı malından daha çok sevdiğini ispatlar ve verdiği şeye sadaka adı verilir. Böyle hayra ve iyiliğe yapılan harcamalar kat kat artacaktır.

Allah (cc) şöyle buyurur: **"Allah (işleri) faizle daraltır, sadakalarla geliştirir. Allah nankör ve günahkârları sevmez."**⁶

Bu ayet, faizden beklenen gelişmenin aslında sadakayla elde edilebileceğini bildirmektedir. İnsanlar parasını gelir elde etmek amacıyla faize verirken, Allah gelir elde etmek isteyen parasını sadaka olarak vermesini emretmektedir.

Allah'a itaat ve ibadet niteliğinde olan, İslam'a ve Müslümanlara fayda sağlayan her harcama "Allah yolundadır." Kur'an ifadesiyle "fî sebîlillâh" olan bu harcamaların karşılığı, toprağa ekilen ve bire yedi yüz veren bir tohum örneğiyle açıklanmıştır.

Genellikle iyiliklerin sevabı bire on iken, Allah yolunda harcama yapmanın sevabının bire yedi yüz olması, hem önemli bir teşvik unsurudur hem de bu ibadetin zorluğunu ortaya koyar. Çünkü, **"Nefisler cimriliğe meyillidir."**⁷

Allah her şeyin sahibidir; verdiği şeylerden dolayı bir eksiklik yaşamaz. Her şeyi bilen Allah, harcamada bulunan kimsenin niyetini, harcadığı miktarı ve bunu nasıl elde ettiğini bilir. Bu nedenle, Allah yolunda harcamada bulunan kimsenin durumu, bir çiftçinin durumu gibidir. Çiftçi, tohumunu iyi seçip toprağını iyi işlerse daha fazla ürün elde eder. Aynı şekilde, Allah yolunda harcamada bulunan kimse de salih niyetle hareket eder, helal kazançla harcar ve harcamalarını yerinde yaparsa sevabı da o oranda artar.

Buğdayın Başağında Saklanması

Kur'an-ı Kerim'de, buğdayla ilgili dikkat çekici bir bilgi Yusuf Suresi'nin 47. ayetinde verilmiştir: **"Yiyeceğiniz az bir miktar dışındaki buğdayı başağında bırakın."**⁸

Kur'an-ı Kerim, Rabbimizin insanoğluna gönderdiği en büyük mucizedir. Ayette geçen **"buğdayı başağında bırakın"** ifadesi de bu mucizelerden biridir. Allah, insanların peygamberlerine inanması için onlara bilinmeyenleri öğretmiştir.

Sonra Yusuf, kendisine rüyanın tabirini soran şahsa şöyle dedi: **"Yedi yıl boyunca alışageldiğiniz şekilde ekim yapmaya devam edin. Yiyeceğiniz az bir miktar dışındaki buğdayı başağında bırakın."**⁹

Bu ayetten önce, Mısır hükümdarının gördüğü bir rüyanın Yusuf Peygamber tarafından yorumlandığı bildirilmiştir. Yusuf Peygamber, rüyanın tabirine ek olarak, Rabbinin ona öğrettiği şekilde, kıtlık yıllarında buğdayın hiç bozulmadan saklanabilmesi için başaklarıyla korunması gerektiğini de insanlara bildirmiştir.

⁶ (2/Bakara, 276)

⁷ (4/Nisa, 128)

⁸ (12/Yusuf, 47)

⁹ (12/Yusuf, 47)

O dönemde ve öncesinde, buğday genellikle başağından ayrılarak saklanırdı. Ama bu yöntemle saklanan buğdaylar birkaç yıl içinde bozuluyordu. Ancak Rab-bimiz, kimsenin aklına gelmeyen bu yöntemi Yusuf'a öğretmiş ve kıtlık yılların-da insanların buğdaylarını bozulmadan saklamalarını sağlamıştır. Aynı zamanda, Yusuf'un peygamberliğini ve Rabbinin onu her konuda yönlendirdiğini insanlara göstermek istedi.

Diğer tahıllarda olduğu gibi, buğday da her bir başakçıkta lemma ve palea adı verilen kısımlarla kaplanmış. Bu nedenle başak, buğday taneleri için doğal bir ambalajdır.

Fas'taki Rabat Üniversitesi'nde Profesör Abdülmecid Balabid ve ekibinin yaptığı bir araştırma, buğdayın başağı ile saklanması hikmetlerini ortaya koymuştur. Araştırmada, başaklı ve başaksız buğday tohumlarının iki yıl boyunca karşılaştırılması yapılmıştır. Başaklı taneler, iki yıl sonunda su kaybı nedeniyle kururken, başaksız tanelerin su oranı %20,3 olarak kalmıştır. Başaklı buğdayların kök ve gövde gelişimlerinin %22 ve %32 oranında daha iyi olduğu görülmüştür. Ayrıca, başaksız buğday tohumlarında protein kaybı %32'ye kadar çıkarken, başaklı tohumlarda hiçbir eksilme olmamıştır. Başaklı ve başaksız buğdayın, iki yıl süreyle protein ve şeker oranı da ölçülmüş. Başaksız buğday tohumunda ilk yıl %20, ikinci yıl %32 oranında protein azalması tespit edilmiş. Başaklı tohumda ise hiçbir eksilme yaşanmamıştır. İşin ilginç tarafı; Eski Mısırdaki ve diğer toplumlarda bu olaylar yaşanıncaya kadar, buğdayın başağıyla birlikte depolanması yöntemi bilinmiyordu.

Bu ve buna benzer bilimsel çalışmalar, Kur'an'ın binlerce yıl önce bildirdiği bu yöntemin bilimsel doğruluğunu kanıtlamaktadır.

Mümin, Yeşil Ekine Benzer

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: **"Mümin yeşil ekine benzer. Rüzgârla eğilir (fakat yıkılmaz). Rüzgâr sakinleştiğinde yine doğrulur. İşte mümin de böyledir; o da bela ve musibetler sebebiyle eğilir (fakat yıkılmaz). Münafık ise sert ve dimdik çam ağacına benzer ki Allah onu dilediği zaman (bir defada) söküp devirir."**¹⁰

Bu hadis, müminin bela ve musibetler karşısındaki duruşunu ifade eden en güzel benzetmelerden biridir. Tıpkı bir ekinin rüzgârla sağa sola eğilip tekrar doğrulması gibi, mümin de musibetlerle sınıldığında sarsılır ama asla devrilmez. Rüzgâr ekini kimi zaman sağdan sola, kimi zaman önden arkaya savurur. Ekin, yere yatmasına rağmen rüzgâr dindiğinde tekrar doğrulur. Mümin de hayat boyu çeşit çeşit belalarla imtihan edilir. Ancak Allah'ın yardımıyla her defasında ayağa kalkar.

Mümin, manevi yükselişi, saflaşması ve özüne ermesi adına imtihanlara maruz kalır. Bu süreç, kötülüklerle mücadelede metafizik bir güç kazandırır. Rasulullah (sav), mümini bela ve musibetlere karşı bir o yana bir bu yana salınan ancak asla kökünden sökülme-yen yeşil, taze ekine benzetmiştir. Çünkü mümin, her şeye gücü yeten Allah'a olan imanı sayesinde yıkılmaz.

Hadis, münafıkla mümin arasındaki farkı da ortaya koyar. Münafık, sert ve dimdik duran bir çam ağacı gibidir. Rüzgâr karşısında kökünden sökülüp devrilir. Münafık, malı, ailesi veya dini konusunda samimiyeti test edildiğinde sabit kalamaz. Hemen dininden taviz verir, davasını terk eder, dürüstlüğü ve akidesini satar.

¹⁰ (Buhârî, Tevhid, 31)

Ulemâ, bu hadisin şu şekilde yorumlanabileceğini belirtir: "Müminin bedeni-ne, ailesine veya malına elem ve keder çokça uğrar. Bu, onun günahlarına kefarettir ve derecelerini yükseltir. Münafığın başına ise çok az bela gelir. Onun asıl belası, kıyamet gününde tam anlamıyla gelecektir."

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: **"Belanın en şiddetlisi, en zorlayıcısı ve en çetini önce peygamberlere, sonra derecelerine göre yakın olan insanlara gelir."**¹¹

Mümin, başına gelen musibetler karşısında duygusal olarak sarsılabilir. Ancak asıl önemli olan, iman bakımından kararlı bir duruş sergilemektir. Mümin, sarsıldığında imanı ona destek olur ve yeniden ayağa kalkmasını sağlar. Mümin, şartlar ve durumlar ne olursa olsun imanında kesin bir sebat ve azim gösterir. Rasulullah (sav), **"Allah'a kavuşacağı güne kadar mümin erkek ve kadınlara, kendilerine, çocuklarına ve mallarına sıkıntı ve musibet gelmeye devam eder."**¹² diyerek, başına gelen olumlu veya olumsuz hiçbir hal ve hadise, müminin hayır ve iyilik üzere olmasına engel olamayacağını ve bu dünyada sürekli sınavlara tabi tutulacağını belirtmiştir.

İnsanı, sert rüzgârların estiği pek çok kış kuşatır. Nice sarp yokuşların tırmanıldığı, karanlık sokakların yürüldüğü anlar yaşanır. Çünkü hayatın bir diğer adı sınavdır.

Hayat, sınavlarla dolu bir yolculuktur. İnsan, ne zaman ve nerede dünyaya geleceğine karar veremediği gibi, sınavlarının şekline de karar veremez. Kimi zaman evlatla, kimi zaman sağlık veya mallarla sınanabilir. Başarılar ve başarısızlıklar da bu sınavın birer parçasıdır. Dolayısıyla, hem varlık hem de yokluk, dünya hayatında bir imtihan biçimi olarak karşımıza çıkar.

Sınanmak, çoğu zaman sıkıntı, stres, yorgunluk, emek ve gözyaşı gerektirir. Ancak Peygamberimiz'in (sav) ifade ettiği gibi, savuran rüzgâr misali zamanlar geçicidir. Mümin, bu zamanlarda eğilir ama inancı sayesinde asla yıkılmaz. Fırtına din-diğinde doğrulur, yeniden umutla yaşama tutunur.

Müminin Allah'a karşı duyduğu sevgi, teslimiyet ve tevekkül, onun her durumda Allah'ın varlığını ve desteğini yüreğinde hissetmesini sağlar. İmtihan ne kadar ağır olursa olsun, mümin bir gün bu zorluğu atlatacağına inanır. Bu kesintisiz enerji kaynağı, imanın ta kendisidir. Musibetler karşısında müminin en büyük dayanağı, "Hasbunallah ve ni'me'l-vekil" (Allah bize yeter; O ne güzel vekildir!) diyerek Allah'a duyduğu güvendir.

¹¹ (Tirmizî, Zühd, 57; İbn Mâce, Fiten, 23)

¹² (Tirmizî, Zühd, 56)

İmtihan Dünyasında Afıyetin Değeri

Burak Gültepe

Yorucu bir meşguliyet yahut bir hastalık ile her an karşılaşabiliriz. Bir telefon çalması ve kötü bir haber verilmesi ile morallerimiz bozulabilir. İmtihanın ne zaman nasıl geleceği belli olmaz. Böylesi hassas bir terazide dururken ve günlerimizi geçirirken ne yapmamız gerekir? Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) buyurdular ki:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اسْأَلُوا اللَّهَ الْعَافِيَةَ، فَإِنَّهُ لَمْ يُعْطَ أَحَدٌ بَعْدَ الْيَقِينِ خَيْرًا مِنَ الْعَافِيَةِ"

"Allah'tan afiyet isteyiniz. Çünkü bir kula yakîn (kesin iman) bahşedildikten sonra afiyetten daha hayırlı bir şey verilmemiştir."

Şerh:

Bu sözleri esnasında Rasulullah'ın (sav) de ağıladığı rivayet edilmektedir. O'nun, ileride ümmetinin başına gelecek fitneler, şehvet ve hırsın galebe çalması, mal biriktirme, makam mevki hırsına kapılmaları gibi afetler sebebiyle ağıladığı; günahlardan korunabilmeleri için onlara af ve afiyet istemelerini emir buyurduğu nakledilir.

Afiyette olmak ne demek? Af ve afiyet kelimelerini incelediğimizde sözlükte şu manalara geldiği görülür:

Af; yapılan bir hatadan, günahdan dolayı cezalandırmanın terk edilmesi, görmezden gelinmesi ve silinmesidir. Afiyet ise dinde fitnelerden selamette olmak, bedeninde her türlü kötülük, hastalık ve sıkıntıdan güvende olması anlamındadır. Dikkat edilirse, her türlü afetten selamette olmak anlamına gelen afiyet, affı da içine alan daha kapsamlı bir kelimedir. Aslında kulun kurtuluş ve selametinin tam ve kâmil manada olabilmesi; iki cihanda da ancak afiyet ve yakîn ile hâsıl olabilir. Çünkü yakîn, kişiyi ahiretteki cezalardan muhafaza ederken afiyet de onun hem kalbini hem bedenini hastalıklardan korumuş olur.

Yakîn; kesin, doğru ve değişmez bilgidir. Manevi gerçekleri kalp gözü ile görmek, gayba ait hususları müşahade ile zan ve tereddüitten kurtulmak, tam bir inanç ve teslimiyete kavuşmak manalarına da gelir. Yakînin "ilmel yakîn", "aynel yakîn" ve "hakkal yakîn" olmak üzere üç mertebesi vardır. Bu üç mertebe kısaca; ilim/bilme; görme/gözlemlenme ve tatma/yaşama şeklinde açıklanabilir.

İbn Kayyım dedi ki: "Her kim Allah'ı tanır-sa yaşamı temiz, hayatı huzurlu olur ve her şey ona saygı gösterir, yaratılmışların korkusu ondan gider ve Allah'a karşı ünsiyet içerisinde olur."

Elbette ki dünya imtihan yurdudur. Her an bir imtihan ile veya bir nimet ile karşılaşılır. İbn Kayyım insanoğlunun şu üç döngünün içinde olduğunu söyler:

1-) Ya Allah'tan bir nimete mazhar olmuştur.

2-) Ya bir musibet ile karşı karşıya kalmıştır.

3-) Ya da bir günaha düşmüştür.

Bir dördüncüsü yoktur! O halde müminin uyanık olup bir nimet geldiğinde şükretmeli, musibet geldiğinde sabretmeli, günah işlediğinde tövbe etmelidir. Şunu da düşünelim; peki bu üç şey geldiğinde müşrik ne yapar?

Müşrik, nimet geldiğinde şükretmez; musibet geldiğinde feryadı figan eder, ibret almaz; günaha düştüğünde tövbe etmez. İşte mü'min ile müşrik bir kimsenin farkı buralarda gizlidir. Ne tepki vereceğine bağlı olarak bir kimsenin müşrik mi olduğunu Müslüman mı olduğunu anlayabilirsiniz.

Hadisten Öğrendiklerimiz

1) Âfiyet hem dünya hem âhiret saade-tini ihtiva eden geniş kapsamlı bir kelimedir.

2) Dualarımızda Cenâb-ı Hak'tan ken-dimiz için âfiyet niyaz ettiğimiz gibi onu başkaları için de temenni etmeliyiz.

3) Her şeyin öncesinde kişiye iman lazımdır, yakın lazımdır.

İman Hayattır!

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ
وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ

“Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevir-meniz iyilik değildir. Ama iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, Kitaba ve Nebilerine iman etmektir.”¹

Bu hayattaki en büyük nimet nedir diye bir soru sorulacak olsa, ne derdiniz?

Bu sorunun cevabı çok olmakla birlikte ilk önce söylenecek şey 'iman'dır. O iman ki; Allah'a meleklerine, ahiret gününe, Kitaplara, Resullere ve kadere iman etmektir. Bu âyetle 'kadere iman' geçme-se de meşhur olan 'Cibril hadisinde' o hususta anılmaktadır. Hadiste şöyle geçer; Bir adam Nebi'nin (as) karşısına, dizini dizine dayayarak oturmuş ve şunu sormuştu: “Şimdi de imanı anlat bana” dedi. Resûlullah (sav): **“Allah'a, melekleri-ne, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe inanmandır. Yine kadere, hayrı-na ve şerrine iman etmendir”** buyurdu.

Bundan sonra o zat gitti. Ben bir süre bekledim. Sonunda Allah Rasûlü bana: **“Ya Ömer! O soru soran zatın kim oldu-ğunu biliyor musun?”** dedi. “Allah ve Rasû-lü bilir.” dedim. **“O Cibrîl'di. Size dininizi öğretmeye gelmişti”** buyurdular.²

İman kalbe yerleşmeden ve orada kökleşmeden salih amellerin yapılması zor olacağı gibi, bundan hayır elde etmeyi düşünmek de boşunadır. İman, âdeta İslâm ağacının kökleri, ibâdetler ise onun gövdesi, dal ve budaklarıdır. Meyve veren bir ağacın kökü de, gövdesi de, dalı da olmak zorundadır; imanında temeli ve o temele uygun ameli de olmak zorundadır.

Tıpkı paranın iki yüzü gibi, iman ve salih ameller de birbirinden ayrılamaz bir bütündür. Tek yüz olan paranın, arkası beyaz ise geçersiz olacağını herkes bilir. Sahtedir! Gerçek bir iman, salih ameller ile kendini gösterir ve meyvelerini verir.

Diğer taraftan iman etmenin de bir bedeli vardır. Bu bedeli ödemeleri için Allah-u Teala müslümanları hep aynı min-val üzere yaşatmaz. Onları birtakım imtihanlara tâbî tutar ve çeşitli zorluklarla yüz yüze getirir. Nitekim âyet-i kerimeler-de şöyle buyrulur:

“İnsanlar, hiç imtihana tâbî tutulma-dan, sadece “İnandık!” demekle bırakı-lacaklarını mı sandılar? Gerçek şu ki biz, onlardan öncekileri de imtihan ettik. Böylece Allah, doğru söyleyenleri de ortaya çıkaracak, yalancıları da elbette ortaya çıkaracaktır.”³

“Yoksa siz, Allah içinizden cihad eden-leri ve dâvası uğrunda sabredip dire-nenleri ortaya çıkarmadan kolayca cen-nete girivereceğinizi mi sandınız?”⁴

Allah-u Teala'nın bu tür imtihanları olmasaydı, insanların ne olduğunu anla-mak mümkün olmaz, İslâm toplumu arınıp kaliteliler ve çürükler ortaya çıkmazdı: **“Allah pis ile temiz birbirinden ayırma-dan, siz müminleri bulduğunuz hâl üzere öylece bırakacak değildir.”⁵**

¹ (Bakara, 177)

² (Buhari ve Müslim)

³ (29/Ankebût 2-3)

⁴ (3/Âl-i İmrân 142)

⁵ (8/Enfâl 37)

'İman ettik' demekle iş bitmemekte hatta imtihan silsilesi başlamaktadır. Yaşadığınız ihtilaflarda, görüş ayrılıklarında, amel farklılıklarında, Kur'an ve sünnetin hükmünü öğrendiğiniz zaman hemen teslim olup amel edebiliyor musunuz? Yoksa kabul etmiyor, gevşek mi davranıyorsunuz? Rabbimiz şöyle buyurur; **"Hayır! Rabbine andolsun ki, aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem tayin edip, verdiği hükme içlerinde hiçbir sıkıntı duymadan ve tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar."**⁶

Bu ayetlerden anlıyoruz ki, iman sadece iç dünyamızda gelişen, kabul edilen bazı kavramlar/algılar değildir. İman, hayatta sirayet eden, hükmü geçen, hükmüne tabi olunan, İslam'ın hem nefsinde hem de çevresinde hâkim olması için mücadele ettiği, davası uğrunda malıyla canıyla kişinin cihad ettiği bir olgudur.

Mekke'nin ilk İslam tebliği yapılan yıllarında Müslümanlar azınlıkta idi. Sayıları 50 ila 100 kişi arasında değişiyordu. Zulüm ve işkenceler çoğalmıştı. Bu dönem bir rahatlatma için, zulümden ve fitneden bir çıkış yolu olarak, Nebi (sav) Habeşistan'a hicreti tavsiye etti. Bu tavsiye çok önemliydi. Zira eziyetler artıyor, kavurucu güneş sıcaklığında bekletme, Mekke sokaklarında sürükleme, üzerine taş koyma, kızgın demir ile et yakma gibi işkenceler ile Müslümanlar dinlerinden döndürülmeye çalışılıyordu. O dönemde Habeşistan'a hicret etmek, imandan sonra afiyet içinde yaşamak, fitnelerden ve işkencelerden bir çıkış yolu bulmak demekti.

Nebi (sav) orası ve kralı için şöyle buyurdu; **"Şüphesiz ki Habeşistan topraklarında, yanında hiçbir kimsenin zulme uğramadığı bir kral vardır. Allah size içerisinde bulunduğunuz şu durumdan bir çıkış ihsan edene kadar onun beldesine gidin!"**⁷

Ümmü Seleme annemiz şöyle der; "Bunun ardına bizler de guruplar halinde Habeşistan'a doğru yola çıktık ve hepimiz orada bir araya geldik. Hayırlı topraklarda hayırlı bir komşuya konuk olduk. Dinimizden yana emniyete kavuştuk ve onun tarafından bir haksızlık gelmesinden hiç korkmadık."⁸

Zulüm gören, fitneye uğrayan insanın sıkıntısı büyük olur, af ve afiyet içinde yaşayamayabilir. Fitnelere kapılıp ayağı kayabilir; **"Melekler, kendi nefislerine zulmedenlerin hayatına son verecekleri zaman derler ki: 'Nerde idiniz?' Onlar: 'Biz, yeryüzünde zayıf bırakılmışlar (müstaz'af) idik.' derler. (Melekler de:) 'Hicret etmeniz için Allah'ın arzı geniş değil miydi?' derler. İşte onların barınma yeri cehennemdir. Ne kötü yataktır o?"**⁹

İşte kişi, artık dinini yaşayamaz hale geliyorsa, bulunduğu ortam onu şirke, küfre veya günaha itiyorsa, o zaman hicret zamanı gelmiş demektir. Bugün de kimileri parası için bazı makamları, işleri bırakamıyorlar. Sonra sistem/devlet onu zorluyor. 10 Kasım, 23 Nisan, 29 Ekim, 19 Mayıs gibi günlerde törene çağırıyor. Taviz üstüne taviz veriyorlar ve fitneye düşüyorlar. Dünyalık üç beş kuruş için Allah'ın razı olmadığı, Allah'ın düşmanı olan liderleri övüyorlar, öven bayramlarda bulunuyorlar. Egemenlik kayıtsız şartsız Allah'ın olmasına rağmen 23 Nisan gibi Allah'ın egemenliğinin ilga edildiği günleri bayram olarak kutluyorlar ve kutlattırıyorlar. 19 Mayıs gibi küfrün meşalesinin yakıldığı, yakılmaya başlandığı günleri yâd ediyorlar. 29 Ekim gibi hilafetin ilga edildiği tarihleri sevinç ve coşkuyla kutluyorlar!

⁶ (4/Nisâ 65)

⁷ (Beyhaki)

⁸ (es-Sünenü'l-Kübrâ)

⁹ (4/Nisâ 97)

Yüce Rabbimiz Maide 44. Ayet-i Kerime'de şöyle buyurur;

فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاحْشَوْنَ اللَّهَ ۚ لَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا ۚ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

"Öyleyse insanlardan korkmayın, benden korkun ve ayetlerimi az bir değere karşılık satmayın. Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar, kafir olanlardır."¹⁰

İşte kendi ırkımızdan bu insanlar böylesine bir cürmü bu topraklarda işlemişler, Kur'an'ı anayasa olmaktan çıkarmışlar, Allah'ın ayetlerine/hükümlerine yaşam hakkı tanımamışlardır. Rasulullah'ı (sav) rehber, önder ve örnek edinmemişlerdir. İlahi vahyi hayat planından diskalifiye etmişlerdir. Allah'ın ayetlerinden yüz çevirmişlerdir. Bu yöneticilerin suçları büyüktür ve bunlara alet olmamak, suç ortağı olmamak, yardım etmemek ve sevmemek elzemdir. Bunlara oy kullanarak, yönetme adına başa getirerek, Allah'ın hakkı olan kanun yapma hakkını yaratılmışlara vermemek gerekir.

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ

"Yoksa onların birtakım ortakları mı var ki, Allah'ın izin vermediği şeyleri, din-den kendilerine teşri' ettiler (bir şeriat kıldılar)?"¹¹

İlim sahipleri bu ayet hakkında şöyle demişler; "İnsanlar kendilerine Allah'la beraber ya da Allah berisinde, Allah'ın kendilerine izin vermediği konularda onlara din koyacak, şeriat belirleyecek ortaklar mı bulmuşlar? Onların Allah berisinde, Allah'ın dışında hüküm koymada, kanun koymada, din belirlemede, şeriat vaaz etmede, hayat

programı belirlemede Allah'a ortak kabul ettikleri bir kısım varlıklar mı vardır ki, onların koydukları kanunlara itaat etmeye çalışıyor, onların belirlediği yasaları uygulamaya çalışıyorlar? Allah'tan başka onların Allah'a ortak koştukları bir kısım şerikleri, şürekâları mı vardır ki onların ortaya attıkları akidelere, nazariyelere iman ederek onlara riâyet etmeye çalışıyorlar?"

İnsanların böyle din koyan, yasa belirleyen şerikleri mi var ki kişisel ve toplumsal hayatlarını düzenlemede onların dinlerine, şeriatlarına, yasalarına müracaat ediyorlar? Hukukta, eğitimde, siyasette, yönetimde, mahkemelerde hep onların kanunlarını esas almaya çalışıyorlar. Bakın âyet-i kerîmede bunların ortaya atıp insanlara empoze ettikleri kanunlarına, yasalarına, sistemlerine ve hayat programlarına da Rabbimiz din diyor. Onlar Allah'ın dini dururken size din mi koyuyorlar?

"Ey kullarım! Şunu hiçbir zaman hatırlınızdan çıkarmayın ki, böyle yaparak, Allah'ın izni olmadığı halde Allah'ın kanunlarını, Allah'ın şeriatını görmezden gelerek yeryüzünde şeriat belirlemeye, kanun koymaya çalışan bu tür tâğutların kanunlarını uygulamaya çalışanlar, gerçek Rabpleri olan beni bırakıp, benim dinimden çıkıp, bu şeraitleri ortaya koyanları Rabb ve sanki benim ortaklarımı gibi kabul edip bunlara kulluk etmeye çalışan kimselerdir." Evet, insanların ortaya attığı tüm sistemler, kanunlar, şeriatler, hayat programları, bilirsiniz ki Allah'ın dininin karşısında ortaya atılmış birer yeni dindir. Onlar nasıl ki Allah'ın izni olmadan, Allah'ın dinine rağmen bu dinleri ortaya koyarak küfretmişlerse, Allah'ın izni olmadan onlara uyanlar da, onların bu hayat programlarını uygulayanlar da, aynen onların dinlerine uymuş ve şirke düşmüş kimselerdir. Âyet çok açık ve net bir biçimde bize bunu anlatır."

¹⁰ (5/Mâide 44)

¹¹ (42/Şûrâ 21)

Allah'ın Emrine Uymak Afiyettir

Yunus (as) kavmini İslam'a davet etmişti ama kavmi ondan yüz çevirdi. Denilebilir ki Yunus (as) iman ehliydi ama kavmi bu daveti kabul etmediği için afiyette değildi. Evet böylesi bir durumun eziyeti olacağı malum ama hicret emri gelmeden hicret etmesi ise zorluğun en büyüğüne sürükleyecekti kendisini: **"Balık Sahibini de hatırla. Hani o kavmine kızarak gitmiş; bizim kendisini hiçbir zaman darda bırakmayacağımızı zannetmişti. Balığın karnına girince karanlıklar içinde: "Senden başka ilâh yoktur. Sen her türlü kusurdan, eşi-ortağı olmaktan uzaksın. Şüphesiz ben kendine yazık edenlerden oldum" diye yakardı."**¹²

Bir de kendinizi onun yerine koyun. Balığın karnı karanlık, hiçbir şey gönlünüze göre değil, akıbetiniz ne olacak belli değil, orada ölüp gitmeniz, hesabınızın ise zor olması hepsi muhtemel... Ne düşünürdünüz?

Yunus (as) ise o karanlığın içinde tövbe etti: **"Biz de onun duasını kabul buyurduk; kendisini gam ve kederden kurtardık. İşte biz müminleri böyle kurtarırız."**¹³

Dünya imtihanının içinde başımıza hem şükredeceğimiz hem de sabredeceğimiz şeyler gelecektir. Şükür zamanında isyan, sabır zamanında tahammülsüzlük göstermemeliyiz. Belki küçük bir musibete maruz kalmış olabiliriz ama isyan üzere bir hayat yaşamaya devam edersek daha beteri de olabilir. Bu tür belaları azaltmak için şu da yapılabilir: **"Sadaka belâyı defeder ve ömrü uzatır."**¹⁴

Bu hayatta bizim için en önemli şey, imanımızın hep yanımızda olmasıdır. Yani ne zorluk ne de kolaylık anında imanı kaybetmemek en güzel olanıdır. Dolayısıyla imanı bozan şirki öğreneceğiz ve şirkten bütün gücümüzle kaçınacağız. Sonra da Rabbimizden bizi afiyette, esenlikte kılmasını dileyeceğiz. Çünkü afiyeğin bozulması da ciddi bir imtihandır. Afiyet nelerle bozulabilir:

- Ansızın gelecek acı bir haberle, kötü çıkmış bir tahlil sonucuyla
- Fitnelerin kapıyı çalmasıyla
- Karşılaşacağınız bir kaza ve belayla bir anda bütün hayatınız değişebilir, her şey tersine dönüp kötüye gidebilir. Elinizdeki, farkına varmadığınız o güzel nimetleri kaybedebilirsiniz. Bu sebeple Nebi (sav) şöyle dua etmiştir;

"Allah'ım! Verdiğin nimetlerin yok olup gitmesinden, lütfettiğin afiyeğin bozulmasından, ansızın vereceğin cezadan ve senin gazabını üzerime çekecek her şeyden Sana sığınırım."¹⁵

Gerçekten afiyet çok önemli bir nimettir. Kim afiyet nimetine erişirse bolca şükretsin, Rabbinden afiyet istemeye devam etsin. Çünkü şu an bile milyonlarca insan sıkıntılarından ötürü gözlerine uyku girmiyor, parası var ama yediklerinden tat almıyor, en lüks hayatı yaşıyorlar ama huzurlu değiller... vs. Şu hadise bir kulak verin:

Enes b. Malik'ten rivayete göre bir adam, Rasulullâh'a (sav) geldi ve: "Ey Allah'ın Rasûl'ü, hangi dua daha faziletlidir?" dedi. Rasulullah buyurdu ki:

¹² (21/Enbiyâ 87)

¹³ (21/Enbiyâ 88)

¹⁴ (Heysemi)

¹⁵ (Müslim)

"Rabbinden dünya ve âhirette âfiyet ve esenlik dile."

Sonra ikinci bir gün gelerek tekrar: "Ey Allah'ın Rasûl'ü, hangi dua daha faziletlidir?" diye sordu. Rasulullah (sav) ona aynı cevabı verdi. Sonra üçüncü gün gelerek yine aynı soruyu sordu. Rasulullah da yine aynı cevabı verdi ve şöyle devam etti:

"Sana dünyada âfiyet ve âhirette âfiyet verilmişse, zaten kurtuldun demektir."¹⁶

Rabbimizin bizlere hakiki anlamda iman'ı nasip edip, sonra da ayaklarımızı kaydırmamasını ve afiyette kılmasını dileriz. Rasulullah (sav) şöyle dua ederdi: **Allah'ım! Beni başışla, bana merhamet et, bana hidayet nasip eyle, bana afiyet ve (hayırlı) rızık ver. Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, huşu duymayan kalpten, kabul olunmayan duadan, doymayan nefisten sana sığınırım.**¹⁷

Velhamdulillahi Rabbil alemin...

¹⁶ (Tirmizi)
¹⁷ (Müslim)

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ

Tebbet Suresinden Dersler

Salih Bağırgan

1. Ebu Leheb'in iki eli kurusun! Kuru-du da zaten.

2. Malı ve kazandığı ona fayda vermedi.

3. Alevli bir ateşe girecektir.

4. Karısı ise odun taşıyıcısıdır.

5. Boynunda bükülmüş bir ip (ile o odunları taşır).

Tebbet Suresi (Mesed Suresi), Mekke döneminde nazil olmuştur. İslam'ın açıkça tebliğ edilmeye başlandığı dönemde, yani Rasulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) yakın akrabalarını İslam'a davet ettiği bir toplantıda, amcası Ebu Leheb'in sert ve aşağılayıcı tepkisi üzerine nazil olmuştur.

Bu olay, Risaletin üçüncü yılına (Miladi 613-614) denk gelmektedir. Bu dönemde, Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) **"Önce en yakın akrabalarını uyar!"**¹ emri gereği Safâ Tepesi'nde Kureyş kabilesini toplamış ve onları İslam'a davet etmiştir. Ancak Ebu Leheb, bu çağrıya sert bir tepki göstererek hakaret etmiş ve inkâr etmiştir. Bunun üzerine Allah Teâlâ, onun kötü akıbetini bildiren Tebbet Suresi'ni indirmiştir.

Dersler

1. İslam, zalimlerin eylemlerini her zaman kınar, onları reddeder ve şiddetle karşı çıkar; isterse bu zalimler kavmin liderleri ve ileri gelenleri olsun. Tıpkı Ebu Leheb örneğinde olduğu gibi... Çünkü İslam, siyasi bir din ya da sadece görünüşte bir din değildir. Bilakis, siyaset de dinin ayrılmaz bir parçasıdır. İslam, kul ile Rabbi arasındaki bağı belirlerken, insanların bir-biriyle olan ilişkilerini de göz ardı etmez.

Kur'an-ı Kerim, dini baskının bir örneğini ve buna nasıl karşı konulması gerektiğini bizlere bildirir. Ebu Leheb, İslam'a ve Müslümanlara olan düşmanlığını açıkça göstermiş, onları her fırsatta baskı altına almıştır. Peki, İslam böyle bir zulme sessiz mi kalacaktır? Elbette ki hayır! İslam'ın bu duruma karşı net bir tavrı vardır. Bu tavır, Ebu Leheb'in yaptığı haksızlıkları ve kötülükleri açıkça reddetmekle başlar.

Peki, Ebu Leheb Ne Yaptı Ki İslam Onun Bu Eylemlerini Kınadı?

Buhârî'nin, İbn Abbas'tan (radiyalahu anh) aktardığına göre, şu ayet nazil olduğunda:

"Önce en yakın akrabalarını uyar!"

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Safa tepesine çıkarak Kureyş kabilesini topladı. Onlara seslenerek:

"Ey Fihri oğulları! Ey Adiyy oğulları!" diyerek Kureyş'in farklı kollarını çağırdı. Halk bir araya toplandı. Gelemeyenler ise birini gönderip ne olup bittiğini öğrenmek istediler.

Ebu Leheb ve Kureyş toplandığında, Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara şöyle dedi:

"Size, vadide düşman süvarilerinin saldırıya hazırlandığını söylesem, bana inanır mısınız?"

Oradakiler hep bir ağızdan:

"Evet! Çünkü biz senden bugüne kadar hep doğruluk gördük." diye cevap verdiler. Bunun üzerine Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

¹ (26/Şuara 214)

"Öyleyse, ben sizi şiddetli bir azap öncesinde uyarıyorum!"

Bu sözleri duyan Ebu Leheb, öfkeyle:

"Batsın senin elin! Bütün gün bunun için mi bizi buraya topladın?" dedi. Bunun üzerine şu ayet nazil oldu:

"Ebu Leheb'in elleri kurusun! Kurudu bile!"²

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Kureyşlileri bir araya toplayarak onlara hakkı duyurmak, açıkça tebliğ yapmak istemişti. Ancak Ebu Leheb, nüfuzunu ve Kureyş içindeki konumunu kullanarak bu daveti engellemek, insanların dikkatini dağıtmak istedi.

Bu hadisenin ardından Ebu Leheb'e karşılık vermek, Rasulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) değil, bizzat Allah Teâlâ'nın emriyle oldu. Böylece herkes öğrendi ki Allah, böyle haksızlıkları asla karşılıksız bırakmaz. O, peygamberine ve onun izinden gidenlere daima yardım eder.

Kur'an Ebu Leheb'in İsmi Neden Andı?

Ebu Leheb, Rasulullah'ı (sallallahu aleyhi ve sellem) yalanlayan ve ona en çok düşmanlık eden kimselerden biriydi. Üstelik onun amcasıydı. Yakın akrabasının yalanlaması, halkın gözünde daha etkili olabilir, çünkü onlar kişiyi en iyi tanıyanlardır.

Kur'an-ı Kerim, tarihte birçok kavmin kendi içlerinden çıkan salih insanları nasıl yalanladıklarını anlatır. Bu yüzden Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Her yalancı ve günahkârın vay haline! Allah'ın ayetleri kendisine okunduğunda, kibirlenerek onları duymazlıktan gelir. Sanki onları hiç işitmemiş gibi davranır. İşte onu elem verici bir azapla müjdele!"³

Bu yüzden Kur'an, hakka karşı direnenleri ve Allah'ın dinine düşmanlık edenleri isimleriyle anmıştır. Böylece, Müslümanlar bu düşmanları tanır ve onlara karşı sabırla mücadele ederler.

Aynı durum her çağ için geçerlidir. Kur'an, her dönemin Firavunlarını, yani Allah'ın dinine karşı savaş açanları bize tanıtır. Onların zulmünün devam etmeyeceğini ve er ya da geç yok olacaklarını haber verir.

2. Kâfirlerle mücadelede, onların yalanlamalarına cevap vermek kısa ve öz olmalıdır.

Seyyid Kutub, (rahimehullah) "Fî Zilâl-il Kur'ân" adlı tefsirinde şöyle der:

"Tebbe" kelimesi, Ebu Leheb'e yönelik bir bedduadır ve onun gerçekten helak olduğunu bildiren bir ifadedir.

Bu ayet, surede tek bir cümlede geçmektedir. Ancak bu kısa cümleyle mücadele tamamlanmış, hüküm verilmiş ve perde kapanmıştır. İslam, düşmanlara nasıl karşılık verileceğini bizlere öğretir. Cevap sadece sözle değil, aynı zamanda eylemle de olmalıdır.

Burada Kur'an'ın büyük bir mucizesi de ortaya çıkmaktadır. Kur'an, Ebu Leheb'in asla iman etmeyeceğini ve cehenneme gireceğini önceden bildirmiştir. Oysa Ebu Leheb, Kur'an'ın bu ifadesini yalanlamak isteseydi, sadece zahiren bile olsa Müslüman olduğunu ilan edebilirdi. Ancak bunu asla yapmadı. Çünkü Allah'ın sözü haktır ve değişmez.

¹ (111/Tebbet 1)

³ (45/Casiye 7-8)

Ebu Leheb'in ömrü boyunca küfür üzere kalması ve helak olması, Kur'an'ın haber verdiği gibi gerçekleşmiştir. Böylece Kur'an'ın bir mucizesi daha ortaya çıkmıştır.

3. Küfür, her zaman kendisine güvendiği gücün Allah'a karşı bir fayda sağlama-yacağını gösterir. Kâfirler, Allah'ın yolundan alıkoymak için ne kadar mal ve sebep biriktirirse biriktirsin, asla galip gelemeyeceklerdir. Onları Allah'ın azabından koruyacak hiçbir şey olmayacaktır. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Şüphesiz inkâr edenler, (insanları) Allah yolundan alıkoymak için mallarını harcarlar. Onu harcamaya devam edeceklerdir; sonra bu, onlara bir pişmanlık olacak, sonra da mağlup olacaklardır. İnkâr edenler ise cehenneme toplanacaklardır."⁴

4. Zalimin akıbeti ve cezası ahirete saklanmıştır; onun dünyadaki akıbeti önemli değildir. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Malları ve çocukları seni imrendirmesin. Allah bunlarla onlara dünya hayatında azap etmeyi ve onların kâfir olarak can vermelerini istiyor."⁵

Kur'an, Ebu Leheb'in dünyadaki sonunun ne olduğuna bile değinmeye gerek duymamıştır; çünkü onun ahiretteki sonu zaten belirtilmiştir. Oysa Rasulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) duasının, Ebu Leheb'in oğlu Uteybe'ye isabet ettiği bilinen bir gerçektir. Hâkim'in rivayetine göre, Uteybe Rasulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) hakaret ettiğinde, Efendimiz şöyle dua etti:

"Allah'ım ona köpeklerinden birini musallat et!"

Sonra Uteybe, bir kervanla Şam'a gitmek üzere yola çıktı. Bir yerde konakladıklarında, "Muhammed'in duasından korkuyorum." dedi. Onlarda, "Hayır, korkma." dediler ve eşyalarını onun etrafına dizerek onu korumaya çalıştılar. Ancak bir aslan geldi, onu kaptı ve götürdü.

Dünyadaki bu kötü sonuna rağmen, bu onun ahirette saklanan azabından hiçbir şeyi hafifletmeyecektir.

5. Batıl, zalimlerin birbirine destek olmasıyla güçlenir. Hatta her bir zalim, Müslümanlara karşı ateşi körüklemek için bir rol oynar. İşte Ebu Leheb'in karısı da bu ateşi körüklemek için odun taşıyordu. Ancak Allah Teâlâ onların tuzaklarını, sapkınlıklarını ve hilelerini boşa çıkarır. Nitekim şöyle buyurmuştur:

"Ne zaman savaş için bir ateş yakacak olsalar, Allah onu söndürür. Onlar yeryüzünde bozgunculuk için çalışırlar. Oysa Allah, bozguncuları sevmez."⁶

Peki, Ebu Leheb'in Karısı Ümmü Cemil Ne Yapıyordu?

İbn Zeyd'in (rahimehullah) tefsirine göre "Hammâlete'l-hatab" (Odun taşıyıcısı) ayetinde kastedilen şudur:

"O, dikenli dallar getirir ve geceleyin Rasulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) yoluna bırakırdı."

Mücahid'in (rahimehullah) yorumuna göre ise:

"O, laf taşıyan biriydi."

⁴ (8/Enfal 36)

⁵ (9/Tevbe 55)

⁶ (5/Maide 64)

Hasan Basri (rahimehullah) da şöyle der:

"O, söz taşır, Kureyş'in ileri gelenlerine fitne ve fesat getirirdi."

Üstelik bu tavrını, bu sure nazil olduktan sonra bile devam ettirdi. Esmâ bint Ebu Bekir'den (radiyallahu anhumâ) şöyle rivayet edilir:

"Tebbet suresi nazil olduğunda, kör olan Ümmü Cemil, elinde bir taşla çığlıklar atarak geldi ve şöyle diyordu:

Müzezzem'i (Muhammed'i) reddettik!

Onun dininden nefret ettik!

Onun emrine isyan ettik!

O sırada Allah Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem) mescitte oturuyordu. Yanında Ebu Bekir'de vardı. Ebu Bekir, Ümmü Cemil'in yaklaştığını görünce, "Ya Rasulullah! Geliyor, seni görmesinden korkuyorum." dedi. Bunun üzerine Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"O beni göremeyecek."

Sonra Allah Teala'nın şu ayetini okudu:

"Sen Kur'an okuduğunda, biz seninle ahirete inanmayanlar arasına gizli bir perde çekeriz." (İsrâ, 45)

Ümmü Cemil, gelip Ebu Bekir'in yanına oturdu ama Rasulullah'ı (sallallahu aleyhi ve sellem) göremedi. Sonra dedi ki:

"Ey Ebu Bekir! Bana arkadaşının (Muhammed'in) beni hicvettiği söylendi."

Ebu Bekir, "Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki, o seni hicvetmedi." dedi. Bunun üzerine Ümmü Cemil dönerken şöyle diyordu:

"Kureyş iyi bilir ki ben onların efendisinin kızıyım!"

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır: **"İşte böylece, her memlekette büyük günahkârlarını oranın önde gelenleri yaptık ki, orada hileler çevirsinler. Oysa onlar sadece kendi kendilerine tuzak kuruyorlar ve farkında bile değiller."**⁷

6. Ceza, yapılan amelin cinsinden olur. Ümmü Cemil, Müslümanların boğazını sıkıp onlara eziyet etmek için her türlü fitne ve baskıyı körüklediği gibi, onun da cezası kıyamet gününde aynı türden olacaktır:

Sıkıca bükülmüş bir ip boynuna dolacak ve onu boğacaktır.

Çünkü o sadece baskı kurmakla kalmamış, aynı zamanda Rasulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) yönelik karalama ve yalan kampanyalarını örgütleyenlerden biri olmuştur. Kureyş'i de bu yolda arkasına takmıştır. Tıpkı, kendisi nasıl tuzaklar kurup planlar yaptıysa, ona verilecek azap da o derece sıkı ve şiddetli olacaktır.

⁷ (6/En'am 123)

Takva

Nasihatimiz Var

الدِّينُ النَّصِيحَةُ

**Hataları Düzeltin,
İyiliği Emredin,
Kötülükten Alıkoyun
Yoksa Helak Olursunuz!**

Muhammed Fırat

Hamd, Âlemlerin rabbi olan Allah'a aittir. Salât ve selam, O'nun kelamını bize ulaştıran, sözleriyle onu tefsir eden, yaşantısıyla onun en güzel uygulamasını bizlere gösteren Allah'ın resulü Muhammed Mustafa'nın üzerine olsun.

İbni Mesûd (ra)'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurdu:

"İsrail oğulları arasında dinden sapma ilk defa şöyle başladı: Bir adam bir başka adama rastlar ve 'Bana bak sana! Allah'tan kork ve yapmakta olduğun şeyi terket. Çünkü bu sana helâl değildir' derdi. Ertesi gün, aynı işi yaparken o adamla tekrar karşılaşır ve kendisini yaptığı kötü işten nehyetmediği gibi, onunla yiyip içmekten ve birlikte olmaktan da çekinmezdi. Onlar böyle yapınca Allah Teâlâ kalplerini birbirine benzetti." Sonra Rasulullah (sav) şu ayeti okudu:

"İsrail oğullarından kâfir olanlar Davud'un ve Meryem oğlu İsa'nın diliyle lânetlenmişlerdir. Bunun sebebi, baş kaldırmaları ve aşırı gitmeleriydi. Birbirlerinin yaptıkları fenalıklara mani olmuyorlardı. Yapmakta oldukları ne kötü idi! Onlardan çoğunun inkâr edenleri dost edindiklerini görürsün. Nefislerinin onlara âhiret hayatı için hazırladığı şeyler ne kötüdür! Allah onlara gazap etmiştir, onlar azap içinde temelli kalacaklardır. Eğer Allah'a Peygamber'e ve ona indirilen Kur'an'a inanmış olsalardı, onları dost edinmezlerdi, fakat onların çoğu yoldan çıkmış kimselerdir" (Mâide, 78-81)

Rasulullah (sav) bu ayetleri okuduktan sonra şöyle buyurdu: **"Hayır, Allah'a yemin ederim ki, ya iyiliği emreder, kötülükten nehyeder, zalimin elini tutup zulmüne mani olur, onu hakka döndürür ve hak üzerinde tutarsınız ya da Allah Teâlâ kalplerinizi birbirine benzetir, sonra da İsrâil oğullarına lânet ettiği gibi size de lânet eder."**¹

Yukarıdaki hadis metni Ebû Dâvûd'un metnine aittir. Tirmizî'nin metninin tercümesi ise şöyledir: Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **"İsrâil oğulları günahlara daldıklarında, âlimleri onları nehyettiye de onlar işledikleri günahları terk etmediler. Bu defa âlimleri de onlarla birlikte oturdular, beraberce yediler, içtiler. Bunun üzerine Allah Teâlâ da onların kalplerini birbirine benzetti. Davut ve Meryem oğlu İsa'nın diliyle onlara lânet etti. Bu onların isyan etmeleri ve haddi aşmaları sebebiyle idi."**

Bu rivayet, toplumun nasıl bozulmaya başladığını, niçin lânetlendiğini, Allah'ın rahmetinden nasıl mahrum bırakıldığını ve akıbetlerinin ne olduğunu gözler önüne sermektedir. Şayet halkta başlayan bozulmaya âlimler ve yöneticiler engel olmaz, hataları düzelterip ma'rûfu emir ve münkerden nehiy vazifesini yerine getirmezler ve bunun aksine kötülüklerle göz yumar, kötülerle beraber düşer kalırlarsa, onlarla yiyip içerlerse Allah da onların kalplerini birbirlerine benzetir; günah işlemeyenlerin kalplerini, günah işleyenlerin kötülükleri yüzünden karartır. Çünkü onlar, günah işleyenleri günahlarından vazgeçirmemiş, aksine hoş görmüş olurlar. Böylece hepsinin kalpleri katılaşmış, hakkı ve hayrı kabulden uzaklaşmış, isyanları sebebiyle rahmetten de mahrum bırakılmışlardır.

¹ (Ebû Dâvûd, Melâhim 17; Tirmizî, Tefsiru sûre 5, 6, 7)

Yine bir başka hadiste şöyle buyrulur: Nu'mân İbni Beşîr (rhuma)'dan rivayet edildiğine göre Nebî (sav) şöyle buyurdu:

"Allah'ın çizdiği sınırları aşmayarak orada duranlarla bu sınırları aşip ihlâl edenler, bir gemiye binmek üzere kur'a çeken topluluğa benzerler. Onlardan bir kısmı geminin üst katına, bir kısmı da alt katına yerleşmişlerdi. Alt kattakiler su almak istediklerinde üst kattakilerin yanından geçiyorlardı. Alt katta oturanlar: Hissemize düşen yerden bir delik açsak, üst katımızda oturanlara eziyet vermemiş oluruz, dediler. Şayet üstte oturanlar, bu isteklerini yerine getirmek için alttakileri serbest bırakırlarsa, hepsi birlikte batar helâk olurlar. Eğer bunu önlerlerse, hem kendileri kurtulur, hem de onları kurtarmış olurlar."²

Allah'ın hudutları, sınırları, bilindiği gibi helâller ve haramlardır. Sınırları koruyan, yani helâller ve haramlara riayet edenlerle, bu sınırları korumayan, helâl ve haramı gözetmeyenler, tabii ki birbirlerinden çok farklıdır. Haramlara dalarlar, gemiyi delip batmasına vesile olacak olanlara benzetilmişlerdir. Gemi batınca sadece gemiyi delme suçunu işleyen kişi batmaz, bütün yolcular batar. O halde gemide bulunanların vazifesi, böyle bir faaliyete izin vermemektir.

Bütün insanlar bu dünya gemisinde-dirler. Şayet biz Müslümanlar Allah'ın şeriatına aykırı hareket edenleri, Rablerine isyan edenleri, kulluklarını gereği gibi yerine getirmeyenleri uyarmaz ve hatalarını düzeltmez, elinden tutmaz ve onlara hakkı tavsiye etmezsek unutmayalım ki aynı geminin içinde hep birlikte batarız. Rabbimiz şöyle buyurur: **"Asra yemin olsun ki, hiç şüphesiz insan hüsrandadır. Ancak, iman edip, salih amel işleyenler, birbirine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna."** (Asr Suresi, 1-3)

Dolayısıyla bizlerin insanlara hakkı tavsiye etmesi, yaratılış gayelerini insanlara hatırlatması, yeryüzünde hiçbir fitne kalmayınca ya kadar kulluk görevimizi yerine getirerek Rab Teâlâ'ya kulluğumuzu göstermemiz gerekir. Kulluk görevimizde; İnsanların hayatlarında ve Müslümanların hayatlarında var olan hataların giderilmesi, hayatlarının Rab Tealanın istemiş olduğu şekle getirilmesinden ibarettir. Bütün insanların yaratılış gayesi budur. Rab Tealaya boyun eğerek, Ona itaat etmek, Allah'ın dışında ibadet edilenleri reddederek, uzaklaşmak ve bunlara düşman olarak, onlardan beri olmaktır.

Rasulullah (sav) birçok hadislerinde, insanların bir konuyu daha iyi anlamasını ve akıllarında tutmasını sağlamak için teşbihler, benzetmeler kullanmıştır. Bu hadis de onlardan biridir. Toplumda bir kısım insanların yaptıkları kötülükler, işledikleri haramlara, uygunsuz davranışlara göz yumulur, engel olunmazsa toplu yıkım kaçınılmaz olur.

Müslümanların görevleri, sadece kendileri kötülük yapmamakla bitmez, aynı zamanda başkalarının kötülüklerine engel olmak gerekir. Bazıları dediği gibi; "Herkes özgürdür istediği gibi yaşar" anlayışı asla dinimizde yoktur. Böyle bir anlayış şeytanın fısıldadığı cahiliye anlayışının ta kendisidir...

Herkes Rabbimizin istediği gibi yaşamak zorundadır. Özgürlük Rabbimizin bizlere vermiş olduğu sınırlar dâhilindedir. Rabbimizin çizmiş olduğu sınırları aşanlar Rabbe isyan etmiş ve azgınlamış insanlardır. Bu sınırların aşılması ya küfür ya haram ya bunların altında kalan bir günah demektir. Bu nedenle müminlerin her ne kadar yeryüzünde münker var ise ki bütün münkerler hata/günahtır- temizlemeleri gerekir. Bunu yaparken de peygamberin metodunu ve hataları düzeltmede kullanmış olduğu yolları takip etmesi gerekir. Zira Rasulullah (sav) her konuda bizler için en güzel örnektir.

² (Buhârî, Şirket 6; Şehâdât 30. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 12.)

Fertlerin işledikleri kötülöklere engel olunmazsa, bundan toplum da zarar görür. Kötölük yapanların kötölöklere engel olmak, toplumun kurtuluşuna vesile olduğu kadar, kötölüğü işleyenlerin de kurtulmasını sağlar. Fertler hür olduklarını iddia ederek, istediklerini yapamazlar. Başkalarına zarar verici nitelikteki fiillere engel olunur, çünkü bunun hürriyetle bir alâkası yoktur. Bir kişinin hürriyeti, başkasının hürriyetine zarar veremez. Rabbe isyanın olduğu bir konuda özgürlükten bahsedilemez. Unutulmaması gerekir ki, ma'rufu emir ve münkeri nehiy vazifesi, toplumların çöküşünü önlediğı kadar, fertlerin de kurtuluşuna vesiledir.

Rasulullah (sav)'in insanların hatalarını düzeltmesi ve düzeltirken de tamamen ilâhî vahyin kontrolünde olması sebebiyle genel olarak bütün Müslümanlar ve özellikle terbiye ve eğitimle meşgul olanların O'nun yolunu takip etmeleri zaruridir. Çünkü peygamber insanlara elçi olarak gönderilme gayesi; insanlara örnek olması içindir dolayısıyla bir örnek en güzel ahlak ve örneklığe sahip olması gerekir ki, diğeri insanlara örnek olsun ve örnek gösterilsin.

"Andolsun, Allah'ın Resulünde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır." (Ahzab, 21)

Allah Rasûlü (sav) Rabbinden bir nur üzere yürüyerek hataları tashih etmiş ve bu mevzuda asla ihmal göstermemiştir. Rasulullah (sav)'in bu vasfından âlimlerimiz şöyle bir kaide çıkarmışlardır: "İhtiyaç hâsıl olduğunda Peygamber (s.a.v)'in lüzumlu beyan ve ikazı geciktirmesi caiz değildir."

Bütün müminlerin O'nun yolunu takip etmeleri zaruridir. O, bizim için Üsve-i Hasene'dir, en iyi örnek ve en güzel rehberdir. Gidilecek en doğru yol, O'nun yoludur. Alınacak en güzel örnek O'dur, peşinden gidilecek ve tabii olunacak da O'dur.

Rasulullah (s.a.v)'in bu metot ve usullerini kullanabilmek için o terbiye ve eğitimi öğrenmek, kendimizi ona göre yetiştirmek icap etmektedir. Bu yüzden bir mümin mutlaka Peygamberin nasıl hata düzelttiğini öğrenmesi ve öğrendiğiyle de amel gerekir.

Rasulullah (sav)'in kendisine indirileni insanlara açıklıyor, insanların yapmış oldukları şayet indirilene uymuyorsa bu konuda onlara nasihat ediyor, Rabbinin kendisine öğrettiğı şekilde de insanları bu konuda uyarıyordu. Aynı zamanda bunu yine insanlara emrediyordu. Bu konuda Rasulullah (sav)'in şöyle buyurduğunu görmekteyiz: **"Sizden kim bir münkeri görür ise eli ile değıştirsın, buna gücü yetmez ise dili ile değıştirsın, buna da gücü yetmez ise, kalbi ile yapsın (yani bunu kalbi ile reddetsin). Bu ise iman en zayıf derecesidir."**³

Rasulullah (sav)'in bu meseleye daha da açıklık getirdiğini başka bir hadiste şöylece görüyoruz. Abdullah bin Mes'ud'dan şöyle rivayet edilmektedir:

"Benden önce Allah'ın gönderdiği her peygamberin mutlaka ümmetinden havarileri ve ashabı olmuştur. Bunlar onun sünnetiyle amel ederler, emirlerini de yerine getirirlerdi. Sonra, bu peygamberlerin ardından öyle kötüler zuhur etmişti ki, yapmadıklarını söyleyip kendilerine emredilmeyeni de yapmışlardır. Onlara karşı eli ile cihad eden mümindir, dili ile cihad eden mümindir, kalbi ile cihad eden mümindir; bunun ötesinde ise hardal tanesi kadar iman yoktur."⁴

Rabbim bizi iyiliğı emreden kötölükten nehyeden kullarından eylesin..

Velhamdulillahi rabbil âlemin...

³ (Müslim, İman, 78; Tirmizi, Fiten, 11; İbn Mace, Fiten, 21; Nesai, İman, 17)

⁴ (Müslim)

Takva

Sanal Asistanlar ve Sesli Yardımcılar

Burak Eryılmaz

WhatsApp üzerinden bir mesaj göndereceğimiz zaman ses kayıt edip gönderebiliyorduk. Hala gönderebiliyoruz. Fakat zaman ilerledikçe yeni özellikler geldi. Bu özelliklerden biri artık ses kaydeder gibi konuşuyoruz ve bizim söylediklerimiz direkt yazıya döküyor. Hey Siri diyoruz ve yapmak istediğimiz işlemi telefona söylüyoruz kendi otomatik bunları yapıyor. Peki, nasıl oluyor bu? İşte bu yazımızda bunları gerçekleştiren, sanal asistanların ve sesli yardımcılarının nasıl çalıştığı, mevcut etkilerinden bahsedeceğiz.

Teknolojik gelişmelerin hızla ilerlemesiyle birlikte, yaşam biçimlerimizde ve iş yapış şekillerimizde köklü değişiklikler meydana gelmekte. Son yıllarda, özellikle yapay zeka (AI) ve doğal dil işleme (NLP) teknolojilerindeki ilerlemeler, insanlarla makineler arasındaki etkileşimi daha güçlü hale getirmiştir. Bu gelişmelerin en belirgin örneklerinden biri, iphone telefonlarda karşımıza çıkan siridir. Siri bir sanal asistandır. Şimdi sanal asistan derken nelerin kasıt edildiği daha net anlaşılmaktadır.

Akıllı telefonlardan ev cihazlarına kadar birçok teknolojik platformda karşımıza çıkan bu araçlar, günlük yaşamımıza entegre olmuş ve iletişim şeklinizi yeniden tanımlamaya başlamıştır.

Sanal asistanlar ve sesli yardımcılar, kullanıcıların doğal dil ile etkileşime girmelerine olanak sağlayan yapay zeka tabanlı teknolojilerdir. Sesli komutları algılayarak, metin tabanlı veya sesli yanıtlar vererek kullanıcıların isteklerini yerine getirir. Bu teknolojiler, yapay zekâ ve makine öğrenimi teknikleriyle beslenir ve zamanla kullanıcı alışkanlıklarını öğrenerek daha etkili bir hizmet sunar.

Bu sistemlerin temelinde doğal dil işleme (NLP) yer alır. NLP, bilgisayarların insan dilini anlaması, analiz etmesi ve yanıt vermesi için kullanılan bir yapay zeka dalıdır. Ayrıca, bu teknolojilerin kalbinde bulunan makine öğrenimi algoritmaları, kullanıcıların geçmişteki etkileşimlerinden öğrendikleri verilerle sürekli olarak gelişir ve zamanla daha doğru ve hızlı cevaplar verebilir.

Sanal asistanlar ve sesli yardımcılar, günümüzde hayatımızın çeşitli alanlarında aktif bir şekilde yer almaktadır. Amazon Alexa, Apple Siri, Google Assistant ve Microsoft Cortana gibi popüler platformlar, evlerimizdeki akıllı cihazlarla entegre olmuş ve günlük işlerini kolaylaştıran yardımcılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu teknolojiler, telefonlar, akıllı hoparlörler, televizyonlar ve hatta araba içi sistemlerde bile kullanılmaktadır.

Sanal asistanlar, akıllı ev teknolojilerinin merkezinde yer almaktadır. Akıllı lambalar, termostatlar, güvenlik kameraları ve hatta buzdolapları gibi cihazlar, sesli komutlarla kontrol edilebilmektedir. Örneğin, "Siri, ışıkları aç" veya "Alexa, evimi ısıt" gibi basit komutlarla, kullanıcılar evdeki cihazları yönetebilirler. Bu durum, kullanıcıların günlük yaşamını daha pratik hale getirirken, aynı zamanda enerji verimliliği ve güvenlik gibi alanlarda da iyileştirmeler sağlamaktadır.

Sanal asistanlar, bilgiye hızlı erişim sağlama konusunda da büyük bir rol oynar. Örneğin, sesli bir komutla hava durumu, trafik durumu veya güncel haberler hakkında bilgi edinmek mümkündür. Ayrıca, randevuların hatırlatılması, telefon görüşmelerinin yapılması, takvimlerin yönetilmesi gibi kişisel organizasyon görevleri de bu asistanlar tarafından gerçekleştirilebilir.

E-ticaret sitelerinde, sanal asistanlar kullanıcılarla etkileşime girerek soruları yanıtlamakta ve ürün önerileri sunmaktadır. Amazon'un Alexa'sı, sesli komutlarla alışveriş yapmayı mümkün kılarken, Google Assistant da aynı şekilde kullanıcıların ürün arayışlarında yardımcı olur. Ayrıca, sesli asistanlar, müşteri hizmetlerinde de giderek daha fazla kullanılmaktadır. Müşteri hizmetleri temsilcisi yerine bir sanal asistan, kullanıcının taleplerine anında yanıt verebilir ve işlemleri gerçekleştirebilir.

Sesli yardımcılar, bilgisayarlarla olan etkileşimimizi büyük ölçüde değiştiriyor. Kullanıcılar, metin girmeden, sesli komutlarla cihazlarla etkileşim kurabiliyorlar. Gelecekte bu teknoloji, daha doğal ve insansı bir iletişim deneyimi sunma noktasında büyük ilerlemeler kaydedebilir. Doğal dil işleme ve duygu analizi gibi alanlardaki gelişmeler, sesli yardımcıların insan duygularını anlamasına ve daha kişisel bir hizmet sunmasına olanak tanıyacaktır. Örneğin, bir sesli asistan, kullanıcıların ruh haline göre tavsiyeler verebilir veya daha nazik bir dil kullanarak etkileşimde bulunabilir. Böyle ihtimaller söz konusu olabilir.

Günümüzde birçok sesli yardımcı yalnızca belirli dillerde çalışırken, gelecekteki sesli yardımcılar daha fazla dil ve lehçe desteği sunacaktır. Bu gelişme, küresel iletişim konusunda büyük bir adım olabilir. Sesli yardımcılar, sadece dil değil, aynı zamanda kültürel bağlamları ve yerel gelenekleri de anlayacak şekilde evrilecektir. Böylece, farklı coğrafyalardaki insanlar, doğal dillerinde sorular sorabilir ve aynı verimlilikle cevap alabilirler.

Gelecekte, sanal asistanlar yalnızca evdeki cihazları kontrol etmekten daha fazlasını yapabilecekler. Bu asistanlar, kişisel asistanlar gibi davranarak, karmaşık görevleri yerine getirebilecekler. Örneğin,

bir iş toplantısını organize etmek, belirli bir konuda araştırma yapmak, önemli mailleri yanıtlamak veya bir yolculuk planı yapmak gibi işlemleri yerine getirebilecekler. Bu asistanlar, sürekli olarak kişisel tercihlerimizi öğrenerek, bizi daha iyi anlayacak ve her geçen gün daha verimli hizmet verecektir.

Sesli yardımcılar, eğitim dünyasında da önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Öğrenciler, sesli komutlarla eğitim materyallerine ulaşabilir, soruları çözebilir ve hatta dil öğrenme süreçlerinde bu teknolojiye faydalanabilirler. Gelecekte, sesli yardımcılar, öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha fazla entegre olacak, eğitim içeriklerini kişiselleştirecek ve etkileşimli eğitim deneyimleri sunacaktır.

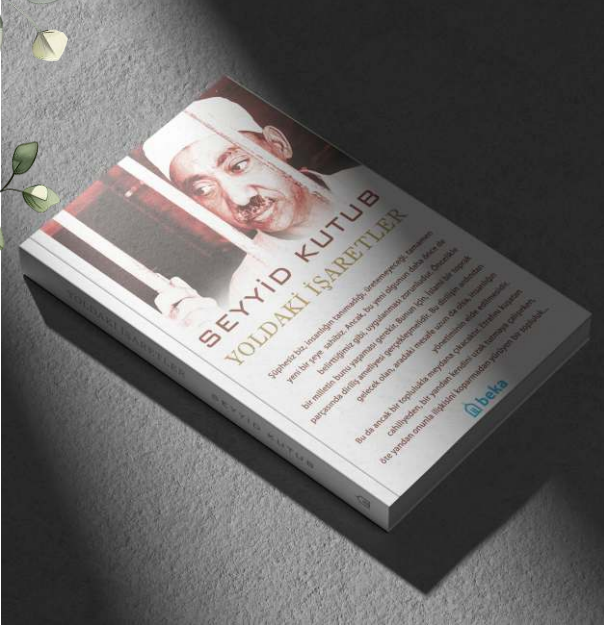
Her zaman olduğu gibi bu gelişen yeni teknolojinin bazı etik sorunları var.

Sanal asistanların ve sesli yardımcıların hayatımızın her alanına entegre olması, beraberinde bazı etik ve gizlilik sorunlarını da getirmektedir. Bu teknolojilerin sürekli olarak sesli komutları dinlemesi ve kişisel verileri toplaması, gizlilik endişelerini artırmaktadır.

Sanal asistanlar ve sesli yardımcılar, iletişim şeklimizi yeniden tanımlayan ve teknolojik yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelen araçlardır. Bugün, akıllı evlerden e-ticarete kadar birçok alanda işlev gösteren bu teknolojiler, gelecekte çok daha derin bir etkileşim ve daha verimli hizmetler sunma potansiyeline sahiptir. İnsan-bilgisayar etkileşiminin daha sezgisel ve kişisel hale gelmesi, sesli yardımcıların daha insansı ve etkili bir şekilde hizmet vermesini sağlayacaktır. Ancak bu gelişmelerin yanında, gizlilik, güvenlik ve etik gibi konularda da dikkatli olunması gerekmektedir. Gelecekte, sesli yardımcıların yalnızca bir araç olmanın ötesine geçerek, hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelebilir.

Ayın Kitabı

YOLDAKİ İŞARETLER

Bu ayki tavsiye kitabımız, Seyyid Kutub'un en meşhur kitabı olan “Yoldaki İşaretler” kitabıdır. Kitabın Türkçesi, 223 sayfa ve 12 başlıktan oluşmaktadır. Her bir başlık altında İslam cemaati için bazı yol işaretleri verilmiştir. Yazılanlar ömrünü islami çalışmalara adanmış, bu adanmışlığı da şehadet ile taçlandırmış (İnşaAllah) dava adamının bir kalemiyle yazıldığı için çok etkili olmuş, yıllardır beğeniyle okuna gelmiştir.

Kitabın Konusu:

Yoldaki İşaretler kitabı yeni cahiliyet düzenini kırmak ve yarmak, içinden de İslâm toplumunu çıkarmak için telif edilmiş bir kitaptır. Yaşadığımız dönemi İslâm öncesi cahiliyet dönemiyle karşılaştıran ve aynı dalga boyu uzandığını düşünen Seyyid Kutub bu kitabı İslâm toplumunu yeniden kuracak ve temelini atacak ve çekirdeğini dikecek öncüler kuşağı için tasarlamış ve kaleme almıştır. Bu muştulu kuşağın unsurları yeni cahiliyet çağının unsurlarıyla karşılaştıklarında, yüzleştiklerinde bu kitaptan istifade edecek ve yardım alacaklardır

Kısaca kitap cahiliyet çağıyla yüzleşmek için kaleme alınmıştır. Yeniçağın öncülerine de yolda azık olacak ve katkı sunacaktır.

Amacı sözde Müslümanlığın ötesine geçmek ve İslâm'ın temelleriyle yeniden buluşmak ve kaynaşmaktır. Bunun yolu da akideden geçmektedir. İslâm bir bütündür ve aşamalı kabul etse de tecezzi kabul etmez ve gayr-i İslâmî topluma İslâmî çözümler üretmez. Önce toplumu Müslümanlaştırır sonra da onu gerekli yasalarla donatır.

Seyyid Kutub teorilerin değil hak-batıl çizgisinde hareket eden organik yapı ve hareketlerin birbirlerini bloke ettiklerini ya da elediklerini ifade etmektedir. “Bilakis biz, hakkı batılın tepesine bindiririz de o, batılın işini bitirir. Bir de bakarsınız ki, batıl yok olup gitmiştir.” (Enbiyâ, 21/18)

Kitaptan Bir Bölüm

Eşsiz Bir Kur'an Nesli

İslam davetçilerinin bütün zaman ve mekânlarda üzerinde uzun uzun durmaları gereken tarihsel bir mucize vardır. Bu tarihsel mucizenin davet yönelim ve yönteminde etkisi kesindir. Bu davet, İslam ve insanlık tarihinde eşine rastlanmayan sahabe nesli gibi seçkin bir kuşağı insanlar arasından ortaya çıkarmış bir davettir.

Davetin yegane kaynağı Kur'an önümüzde, Allah Rasulünün (sav) fiili ve ameli sünneti de, tarih boyunca benzeri bir kez daha gelmemiş ilk dönem (sahabe) neslinin önünde olduğu gibi, bizim de önümüzde. Tek eksikimiz Allah Rasulünün kişi olarak aramızda olmayışı...

İlk dönemin eşsiz nesli, Kur'an'ın kendilerinin ve içinde yaşadıkları toplumun yaşamlarının her boyutunu düzenleyen Allah buyruğu olarak algılıyordu. Bu buyruğu da, savaş alanında aldığı anlık komutu yerine getiren asker gibi duyar duymaz yerine getirilmesi gereken bir buyruk olarak görüyorlardı.

İlk neslin yaşadığı dönemde kişi İslam'a girdiği zaman cahiliyye dönemindeki geçmişini İslam'ın eşiği önünde tamamen bırakıyordu.

